

Cauza C-194/94

CIA Security International SA

împotriva

Signalson SA și Securitel SPRL

(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, formulată de Tribunal de commerce din Liège)

„Interpretarea articolului 30 din Tratatul CE și a Directivei 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de instituire a unei proceduri de informare în domeniul normelor și reglementărilor tehnice – Legislație națională în domeniul comercializării sistemelor și centralelor de alarmă – Autorizare administrativă prealabilă”

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 30 APRILIE 1996*

În cauza C-194/94,

având ca obiect cererea adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, de către Tribunal de Commerce de Liège (Belgia), pentru pronunțarea, în litigiile pendente în fața acestei instanțe dintre

CIA Security International SA

și

Signalson SA,

Securitel SPRL,

a unei hotărâri preliminare cu privire la interpretarea articolului 30 din Tratatul CE și a Directivei 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de instituire a unei proceduri de informare în domeniul normelor și reglementărilor tehnice (JO L 109, p. 8), astfel cum a fost modificată prin Directiva 88/182/CEE a Consiliului din 22 martie 1988 (JO L 81, p. 75),

CURTEA,

---

* Limba de procedură: franceza.

constituită din G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, C. N. Kakouris, D. A. O. Edward și J.-P. Puissechet, președinți de cameră, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann (raportor), J. L. Murray, H. Ragnemalm și L. Sevón, judecători,

avocat general: M. B. Elmer,

grefier: Louterman-Hubeau, administrator principal,

după examinarea observațiilor prezentate:

- în numele CIA Security International SA, de către C. van Rutten, avocat în cadrul baroului din Liège,
- în numele Signalson SA, de către V.-V. Dehin, avocat în cadrul baroului din Liège,
- în numele Securitel SPRL, de către J.-L. Brandenburg, avocat în cadrul baroului din Liège,
- în numele guvernului belgian, de către J. Devadder, director în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,
- în numele guvernului german, de către E. Röeder, Ministerialrat în cadrul Ministerului Federal al Economiei, în calitate de agent,
- în numele guvernului olandez, de către A. Bos, consilier juridic, în calitate de agent,
- în numele guvernului Regatului Unit, de către S. Braviner, de la Treasury Solicitor's Department, și dna E. Sharpston, barrister, în calitate de agenți,
- în numele Comisiei Comunităților Europene, de către R. Wainwright, consilier juridic principal, și J.-F. Pasquier, funcționar național, în slujba serviciului juridic, în calitate de agenți,

având în vedere raportul pentru ședință,

după ascultarea observațiilor CIA Security International SA, reprezentată de C. van Rutten, ale Signalson SA, reprezentată de V.-V. Dehin, ale guvernului belgian, reprezentat de D. Jacob, consilier adjunct în cadrul Ministerului de Interne, în calitate de agent, ale guvernului olandez, reprezentat de J. S. van den Oosterkamp, consilier juridic adjunct, ale guvernului Regatului Unit, reprezentat de S. Braviner și E. Sharpston, și ale Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de R. Wainwright și J.-F. Pasquier, în ședința din 5 iulie 1995,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 24 octombrie 1995,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Prin hotărârea din 20 iunie 1994, primită de Curte la data de 4 iulie 1994, Tribunal de Commerce din Liège a adresat Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, șase întrebări preliminare privind interpretarea articolului 30 din tratat și a Directivei 83/189/CEE a

Consiliului din 28 martie 1983 de instituire a unei proceduri de informare în domeniul normelor și reglementărilor tehnice (JO L 109, p. 8, denumită în continuare „Directiva 83/189”), astfel cum a fost modificată prin Directiva 88/182/CEE a Consiliului din 22 martie 1988 (JO L 81, p. 75).

2. Aceste întrebări au fost adresate în cadrul litigiilor dintre societatea CIA Security International (denumită în continuare „CIA Security”) și societățile Signalson (denumită în continuare „Signalson”) și Securitel (denumită în continuare „Securitel”), acestea fiind societăți de securitate în sensul Legii belgiene din 10 aprilie 1990 privind societățile de pază, societățile de securitate și serviciile interne de pază (denumită în continuare „Legea societăților de securitate”).
3. În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din legea menționată, „este considerată societate de securitate în sensul prezentei legi orice persoană fizică sau juridică care exercită o activitate constând în furnizarea către terți, în mod permanent sau ocazional, de servicii de proiectare, instalare și întreținere a sistemelor și centralelor de alarmă”.
4. În conformitate cu articolul 1 alineatul (4) din Legea societăților de securitate, „sistemele și centralele de alarmă menționate în prezentul articol sunt cele destinate prevenirii sau constatării infracțiunilor împotriva persoanelor sau bunurilor”.
5. Articolul 4 din aceeași lege prevede că „nimeni nu poate administra o societate de securitate fără a beneficia de autorizarea prealabilă a Ministerului de Interne. Autorizarea nu se acordă decât în cazul în care societatea îndeplinește dispozițiile prezentei legi și condițiile privind mijloacele financiare și echipamentele tehnice stabilite prin decret regal [...]”.
6. Articolul 12 din Legea societăților de securitate prevede că „sistemele și centralele de alarmă menționate la articolul 1 alineatul (4) și componentele acestora nu pot fi comercializate sau puse în orice alt mod la dispoziția utilizatorilor decât după ce sunt în prealabil autorizate conform unei proceduri care urmează să fie stabilită prin decret regal [...]”.
7. Această procedură a fost instituită prin Decretul regal din 14 mai 1991 de stabilire a procedurii de autorizare a sistemelor și centralelor de alarmă, menționate în Legea din 10 aprilie 1990 privind societățile de pază, societățile de securitate și serviciile interne de pază (denumit în continuare „Decretul din 14 mai 1991”).
8. Articolul 2 alineatul (1) din decretul menționat prevede că „în Belgia, niciun producător, importator, angrosist sau altă persoană fizică sau juridică nu poate comercializa sau pune în alt mod la dispoziția utilizatorilor echipamente noi dacă acestea nu au fost autorizate în prealabil de către o comisie instituită în acest scop, denumită în continuare „comisia pentru echipamente”.
9. Rezultă din articolele 4-7 din Decretul din 14 mai 1991 că eventuala autorizare a echipamentelor este precedată de examinarea și testarea acestora.
10. În conformitate cu articolul 5, examinarea constă în identificarea echipamentului, verificarea circuitelor electronice prin compararea acestora cu documentele remise de producător și din verificarea funcțiilor minime cerute. Testele efectuate pe echipamente, prevăzute în articolul 6 din Decretul din 14 mai 1991, privesc adecvarea funcțională, aspectul mecanic, fiabilitatea funcționării mecanice și/sau electronice, detectarea alarmelor false, protecția împotriva fraudelor sau tentativelor de scoatere din funcțiune a echipamentului. În acest scop, echipamentul este supus testelor prevăzute în anexele 3 și 4 la decretul menționat.

11. Articolul 8 din Decretul din 14 mai 1991 prevede că „în cazul în care solicitantul dovedește pe baza documentelor necesare că echipamentul său a fost deja supus unor teste cel puțin echivalente cu cele descrise în articolul 7 într-un laborator omologat conform normelor CEE din alt stat membru al CEE și că a fost autorizat cu cel mult trei ani înainte de data prezentei cereri, organismul menționat la articolul 4 alineatul (1) nu mai efectuează pentru acest echipament decât testele care nu au fost încă realizate în celălalt stat membru al CEE”.
12. Din dosarul cauzei rezultă, de asemenea, că Decretul din 14 mai 1991 nu a fost notificat Comisiei în conformitate cu procedura de informare asupra normelor tehnice prevăzută în Directiva 83/189, precum și că, în urma unui aviz motivat emis de Comisie în conformitate cu articolul 169 din Tratatul CEE, în luna februarie 1993, guvernul belgian a notificat un nou proiect de decret regal de stabilire a procedurii de autorizare a sistemelor și centralelor de alarmă. Acest proiect, adoptat la 31 martie 1994, este identic în substanță cu Decretul din 14 mai 1991, pe care îl abrogă, precizându-se în același timp că articolul 8 din Decretul din 14 mai 1991 a fost modificat conform sugestiilor făcute de Comisie.
13. Cele trei societăți în acțiunea principală sunt societăți concurente, având ca obiect principal de activitate comercială fabricarea și comercializarea sistemelor și centralelor de alarmă.
14. La 21 ianuarie 1994, CIA Security a solicitat Tribunal de commerce din Liège obligarea societăților Signalson și Securitel să înceteze practicile neloiiale inițiate în ianuarie 1994. CIA Security și-a întemeiat cererea pe articolele 93 și 95 din Legea belgiană din 14 iulie 1991 privind practicile comerciale, care interzice actele care contravin practicilor comerciale loiale. CIA Security a susținut că a fost defăimată de Signalson și Securitel, care au pretins, în special, că unul dintre sistemele anti-efracție pe care le comercializa – sistemul Andromède – nu îndeplinește condițiile prevăzute în legislația belgiană în materie de sisteme de securitate.
15. Signalson și Securitel au depus cereri reconvenționale, solicitând, în principal, obligarea CIA Security la încetarea activității pe motiv că aceasta nu este autorizată ca societate de securitate, precum și comercializarea unui sistem de alarmă neautorizat.
16. Tribunal de commerce din Liège, printr-o încheiere interlocutorie, a considerat că, în cazul în care cererile principale și reconvenționale vizează sancționarea practicilor neloiiale interzise prin lege în domeniul practicilor comerciale, aceste practici trebuie totuși evaluate în funcție de prevederile Legii societăților de securitate și ale Decretului din 14 mai 1991.
17. Instanța de trimitere a constatat, în continuare, pe de o parte, că, în cazul în care CIA Security a încălcat Legea societăților de securitate și Decretul din 14 mai 1991, acțiunile în justiție introduse de aceasta pot fi declarate inadmisibile pe motiv de lipsă de interes și calitate procesuală și, pe de altă parte, că, în cazul în care Legea privind societățile de securitate și Decretul din 14 mai 1991 sunt incompatibile cu dreptul comunitar, Signalson și Securitel nu își vor putea întemeia cererile reconvenționale vizând încetarea activității pe aceste norme.
18. Existând dubii asupra compatibilității reglementării belgiene incidente cu articolul 30 din tratat și constatând că această reglementare nu a fost, înainte de adoptare, notificată Comisiei în conformitate cu Directiva 83/189, Tribunal de commerce din Liège hotărăște suspendarea judecării și adresează Curții următoarele întrebări preliminare:
  - „1) Legea din 10 aprilie 1990 privind societățile de pază, societățile de securitate și serviciile interne de pază, în special articolele 4 și 12, impune restricții cantitative la

import sau conține măsuri cu efect echivalent unei restricții cantitative interzisă prin articolul 30 din Tratatul CEE?

- 2) Decretul regal din 14 mai 1991 de stabilire a procedurii de autorizare a sistemelor și centralelor de alarmă menționate în Legea din 10 aprilie 1990, în special în articolele 2 și 8, este compatibil cu articolul 30 din tratat care interzice restricțiile cantitative la import, precum și măsurile cu efect echivalent unei restricții cantitative?
- 3) Legea din 10 aprilie 1990 menționată anterior, în special articolele 4 și 12, conține norme tehnice care ar fi trebuit comunicate în prealabil Comisiei în conformitate cu articolul 8 din Directiva 83/189/CEE?
- 4) Decretul regal din 14 mai 1991, în special articolele 2 și 8, conțin norme tehnice care ar fi trebuit comunicate în prealabil Comisiei în conformitate cu articolul 8 din Directiva 83/189/CEE?
- 5) Dispozițiile din Directiva 83/189/CEE a Consiliului de instituire a unei proceduri de informare în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, în special articolele 8 și 9, sunt necondiționate și suficient de precise pentru a putea fi invocate de particulari în fața instanțelor naționale?
- 6) Dreptul comunitar și protecția datorată unui particular prin aplicarea acestuia impun unei instanțe naționale obligația de a refuza aplicarea unei norme tehnice naționale care nu a fost comunicată Comisiei de către statul membru care a adoptat-o, în conformitate cu obligația prevăzută în articolul 8 din Directiva Consiliului 83/189/CEE?”

Observații preliminare

19. Cu titlu introductiv, trebuie menționat faptul că, în conformitate cu susținerile guvernului belgian și ale Signalson și Securitel, orice întrebare privind compatibilitatea Decretului din 14 mai 1991 cu dreptul comunitar este lipsită de obiect, întrucât, în cadrul tipului de procedură cu care este sesizată, instanța națională trebuie să aplice legea în vigoare în momentul pronunțării și că, după introducerea acțiunii, Decretul din 14 mai 1991 a fost înlocuit cu Decretul regal din 31 martie 1994, care ar fi, în opinia Comisiei, conform dreptului comunitar.
20. Acest punct de vedere nu poate fi acceptat. Într-adevăr, pe baza jurisprudenței Curții, rezultă că instanța națională este competentă să stabilească sfera de aplicare a dispozițiilor naționale și modul în care acestea trebuie aplicate (a se vedea, în special, hotărârea din 7 decembrie 1995, Ayuntamiento de Ceuta, C-45/94, Cul. p. I-4385, considerentul 26). Întrucât instanța națională este cea mai în măsură să aprecieze, în ceea ce privește particularitățile litigiilor, necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a se pronunța, întrebările preliminare nu pot fi considerate lipsite de obiect pe motiv că Decretul din 14 mai 1991 a fost înlocuit cu Decretul regal din 31 martie 1994.
21. Astfel, trebuie să se răspundă mai întâi la a treia, a patra, a cincea și a șasea întrebare preliminară.

Cu privire la a treia și a patra întrebare

22. Prin întrebările a treia și a patra, instanța națională întreabă, în esență, dacă dispoziții de genul celor cuprinse în articolele 4 și 12 din Legea societăților de securitate și în Decretul din 14 mai 1991 reprezintă norme tehnice care ar fi trebuit notificate, înainte de a fi adoptate, Comisiei în conformitate cu articolul 8 din Directiva 83/189.
23. Noțiunea de „normă tehnică” este definită în articolul 1 pct. 5 din Directiva 83/189 ca „specificatiile tehnice, inclusiv dispozițiile administrative aplicabile acestora, a căror respectare este obligatorie, *de jure* sau *de facto*, pentru comercializarea sau utilizarea într-un stat membru sau într-o parte importantă a acestui stat, cu excepția celor stabilite de autoritățile locale.” În conformitate cu pct. 1 al aceluiași articol, prin „specificatii tehnice” se înțelege specificatiile prevăzute într-un document care definește cerințele obligatorii pentru un produs, cum ar fi nivelele de calitate sau performanța, siguranța, dimensiunile, inclusiv cerințele aplicabile produsului în privința terminologiei, simbolurilor, testelor și metodelor de încercare, ambalării, marcării și etichetării [...]”.
24. Trebuie mai întâi să se verifice dacă o dispoziție, cum este cea cuprinsă la articolul 4 din Legea societăților de securitate, reprezintă o normă tehnică în sensul Directivei 83/189.
25. Răspunsul la această întrebare trebuie să fie negativ, întrucât normele tehnice sunt, în sensul Directivei 83/189, specificații care definesc caracteristicile produselor, iar articolul 4 se limitează să prevadă condițiile pentru înființarea societăților de securitate.
26. În privința dispozițiilor din Decretul din 14 mai 1991, trebuie reamintit faptul că acesta conține norme detaliate care definesc în special condițiile privind testele care vizează calitatea și buna funcționare care trebuie realizate pentru ca un sistem sau o centrală de alarmă să poată fi autorizate și comercializate în Belgia. Aceste norme constituie deci norme tehnice în sensul Directivei 83/189.
27. Având în vedere articolul 12 din Legea societăților de securitate, trebuie reamintit faptul că acesta prevede că produsele în cauză nu pot fi comercializate decât după ce au fost în prealabil autorizate conform unei proceduri care va fi stabilită de către decret regal, procedură stabilită prin Decretul din 14 mai 1991.
28. În conformitate cu susținerile Comisiei și CIA Security, articolul 12 din lege constituie o normă tehnică în sensul directivei, în timp ce Signalson, guvernul Regatului Unit și guvernul belgian, în observațiile lor scrise, subliniază că acest articol nu este altceva decât o lege cadru, care nu cuprinde nicio normă tehnică în sensul Directivei 83/189.
29. În această privință, este important să se constate că o normă este considerată normă tehnică, în sensul Directivei 83/189, dacă aceasta produce efecte juridice proprii. În cazul în care, conform dreptului național, norma se limitează la a constitui temeiul unei împuterniciri pentru adoptarea reglementărilor administrative care să conțină norme obligatorii pentru persoanele interesate, neavând în sine niciun efect juridic pentru particulari, norma nu constituie o normă tehnică în sensul directivei (a se vedea hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Germania, C-317/92, Cul. p. I-2039, considerentul 26). Trebuie reamintit, în acest context, că, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 83/189, statele membre trebuie să comunice, în același timp cu proiectul de normă tehnică, temeiul legal în cazul în care cunoașterea acestuia este necesară pentru a se aprecia sfera de aplicare a proiectului.
30. În schimb, o normă trebuie să fie calificată ca normă tehnică în sensul Directivei 83/189 din moment ce, astfel cum a precizat guvernul belgian în cadrul procedurii, aceasta obligă

societățile în cauză să solicite o autorizare prealabilă pentru echipamentele lor chiar dacă normele administrative anticipate nu au fost adoptate.

31. În consecință, trebuie să se răspundă la a treia și a patra întrebare preliminară că o normă, cum este articolul 4 din Legea societăților de securitate, nu constituie o normă tehnică în sensul Directivei 83/189, în timp ce dispozițiile de tipul celor conținute în Decretul regal din 14 mai 1991 constituie norme tehnice, iar calificarea unei norme cum este articolul 12 din Legea societăților de securitate depinde de efectele juridice ale acesteia conform dreptului național.

Cu privire la a cincea și a șasea întrebare

32. Prin a cincea și a șasea întrebare, instanța națională întreabă, în esență, dacă dispozițiile Directivei 83/189, în special articolele 8 și 9, sunt necondiționate și suficient de precise pentru a putea fi invocate de particulari înaintea instanțelor naționale, cărora le revine obligația de a refuza aplicarea unei norme tehnice naționale care nu a fost notificată în conformitate cu directiva.

33. Articolul 8 alineatele (1) și (2) din directivă prevede:

„1. Statele membre comunică de îndată Comisiei orice proiect de normă tehnică, cu excepția cazurilor în care este vorba de o simplă transpunere integrală a unei norme internaționale sau europene, caz în care este suficientă o simplă informare privind norma în cauză; statele membre adresează, de asemenea, Comisiei o scurtă notificare privind motivele în temeiul cărora este necesară instituirea unei asemenea norme tehnice, în cazul în care acestea nu reies din proiect. Dacă este cazul, statele membre comunică, în același timp, cadrul legislativ și de reglementare de bază, în principal și în mod direct implicat, în cazul în care luarea la cunoștință a acestui text este necesară pentru evaluarea sferei de aplicare a proiectului de normă tehnică.

Comisia aduce fără întârziere proiectul la cunoștința celorlalte state membre; ea poate, de asemenea, să solicite opinia comitetului menționat în articolul 5 și, dacă este cazul, opinia comitetului competent din domeniul în cauză.

2. Comisia și statele membre pot adresa statului membru care înaintează un proiect de normă tehnică observații de care acest stat membru ține cont în măsura posibilului în cadrul elaborării ulterioare a normei tehnice.”

34. În conformitate cu articolul 9 din directivă,

„1. Fără a aduce atingere alineatelor (2) și (2a), statele membre amână adoptarea unui proiect de normă tehnică cu șase luni începând de la data comunicării menționate la articolul 8 alineatul (1), în cazul în care Comisia sau un alt stat membru emit, în termen de trei luni de la această dată, un aviz motivat conform căruia măsura intenționată trebuie modificată în vederea eliminării sau limitării barierelor în calea liberei circulații a bunurilor care ar putea eventual decurge din aceasta. Statul membru în cauză informează Comisia asupra modului în care intenționează să utilizeze aceste avize motivate. Comisia face observații pe marginea acestei reacții.

2. Amânarea menționată la alineatul (1) este de douăsprezece luni în cazul în care Comisia, pe parcursul celor trei luni de la comunicarea menționată la articolul 8 alineatul (1) își anunță intenția de a propune sau de a adopta o directivă în domeniul respectiv.

2a. În cazul în care Comisia constată că o comunicare de tipul celei menționate la articolul 8 alineatul (1) privește o materie acoperită de o propunere de directivă sau de regulament prezentată Consiliului, Comisia notifică statului membru această constatare în termen de trei luni de la comunicare.

Statele membre se abțin de la adoptarea de norme tehnice privind o materie acoperită de o propunere de directivă sau de regulament prezentată Consiliului de către Comisie înainte de comunicarea menționată la articolul 8 alineatul (1), timp de douăsprezece luni de la data prezentării propunerii menționate.

Recurgerea la alineatele 1, 2 și 2a din prezentul articol nu poate fi cumulativă.

3. Alineatele 1, 2 și 2a nu se aplică în cazul în care, din motive urgente legate de protecția sănătății publice sau a animalelor, de protejarea plantelor sau de securitate, un stat membru este obligat să elaboreze într-un termen foarte scurt norme tehnice în vederea adoptării acestora și să le pună în aplicare imediat, fără ca o consultare să fie posibilă. Statul membru precizează în comunicarea menționată la articolul 8 motivele care justifică urgența acestor măsuri. În cazul recurgerii abuzive la această procedură, Comisia ia măsurile adecvate.”

35. Articolul 10 din directivă prevede că: „articolele 8 și 9 nu se aplică dacă statele membre își îndeplinesc obligațiile care decurg din directivele și regulamentele comunitare; de asemenea, aceste articole nu se aplică obligațiilor ce decurg din acorduri internaționale care conduc la adoptarea specificațiilor tehnice uniforme în Comunitate”.

36. Trebuie reamintit faptul că, în 1986, într-o comunicare (86/C 245/05, JO 1986, C 245, p. 4), Comisia și-a definit poziția cu privire la problema ridicată de Tribunal de commerce din Liège în privința ultimelor două întrebări. În această comunicare, Comisia a constatat, pe de o parte, că directiva le conferă, atât ei cât și statelor membre, un rol important, permițându-le să împiedice apariția unor noi bariere tehnice în calea schimburilor comerciale, iar pe de altă parte, că obligațiile statelor membre instituite prin directivă sunt clare și fără echivoc în măsura în care:

- statele membre trebuie să comunice toate proiectele de norme tehnice care intră sub incidența directivei;
- ele trebuie să amâne în mod automat cu trei luni adoptarea proiectelor de norme tehnice, cu excepția cazurilor speciale menționate în articolul 9 alineatul (3);
- ele trebuie să amâne adoptarea proiectelor de norme tehnice cu o nouă perioadă de trei până la nouă luni în cazul în care au fost ridicate obiecții sau este preconizat un text legislativ comunitar.

Comisia a constatat, în final, că, în cazul în care statele membre nu ar respecta obligațiile care decurg din directivă, acest lucru ar afecta grav piața internă, antrenând riscul unor efecte negative asupra schimburilor comerciale.

37. Din comunicare rezultă că, pe baza acestor constatări, Comisia consideră că „în cazul în care un stat membru adoptă o normă tehnică ce intră sub incidența dispozițiilor Directivei 83/189 fără a comunica proiectul Comisiei și fără a respecta obligația de *statu quo*, reglementarea adoptată în acest mod nu poate fi executorie față de terți în temeiul sistemului legislativ al statului membru în cauză. Comisia consideră, prin urmare, că părțile aflate în litigiu au dreptul

de a aștepta ca instanțele naționale să refuze punerea în aplicare a normelor tehnice naționale care nu au fost comunicate conform cerințelor din legislația comunitară”.

38. În prezenta cauză, Comisia și-a menținut această interpretare a Directivei 83/189, interpretare la care s-a raliat CIA International.
39. Guvernele german, olandez și al Regatului Unit se opun acestei interpretări și consideră că, din contră, normele tehnice în sensul Directivei 83/189 pot fi opuse particularilor, chiar dacă au fost adoptate fără a se respecta obligațiile prevăzute în directivă. Argumentarea pe care se întemeiază această interpretare este examinată în continuare.
40. Trebuie subliniat, cu titlu introductiv, că Directiva 83/189 are drept scop, prin intermediul unui control preventiv, să protejeze libera circulație a mărfurilor, care reprezintă un fundament al Comunității. Acest control este util în măsura în care normele tehnice care intră sub incidența directivei pot constitui bariere în calea comerțului cu mărfuri între statele membre, aceste bariere neputând fi admise decât în cazurile în care sunt necesare pentru îndeplinirea unor cerințe imperative legate de atingerea unui obiectiv de interes general. Controlul instituit prin directivă este eficient în măsura în care toate proiectele de norme tehnice care intră sub incidența acesteia trebuie notificate și în care adoptarea și intrarea în vigoare a acestor norme – cu excepția celor a căror urgență justifică excepția – trebuie suspendate pe parcursul perioadelor stabilite în articolul 9.
41. Notificarea și perioada de suspendare oferă, deci, Comisiei și celorlalte state membre posibilitatea, pe de o parte, de a constata dacă proiectul în cauză creează bariere în calea schimburilor comerciale care contravin Tratatului CE sau bariere care trebuie evitate prin adoptarea de măsuri comune sau armonizate și, pe de altă parte, de a propune modificări ale măsurilor naționale proiectate. De altfel, această procedură îi permite Comisiei să propună sau să adopte standarde comunitare de reglementare a domeniului care face obiectul măsurii proiectate.
42. Trebuie constatat, în continuare, că în conformitate cu jurisprudența constantă, în toate cazurile în care dispozițiile unei directive sunt, din punctul de vedere al conținutului lor, necondiționate și suficient de precise, acestea pot fi invocate împotriva oricărei dispoziții naționale neconforme cu directiva (a se vedea hotărârile din 19 ianuarie 1982, Becker, 8/81, Cul. p. 53, și din 19 noiembrie 1991, Francovich e.a., C-6/90 și C-9/90, Cul. p. I-5357).
43. Conform susținerilor guvernului Regatului Unit, dispozițiile Directivei 83/189 nu îndeplinesc aceste criterii, dat fiind, în special, faptul că procedura de notificare conține mai multe elemente imprecise.
44. Acest punct de vedere nu poate fi adoptat. Într-adevăr, articolele 8 și 9 din Directiva 83/189 prevăd obligația clară a statelor membre de a notifica Comisiei proiectele de norme tehnice înainte de adoptarea acestora. În consecință, întrucât aceste articole sunt necondiționate și suficient de precise din punctul de vedere al conținutului, ele pot fi invocate de particulari înaintea instanțelor naționale.
45. Mai trebuie examinate consecințele juridice care trebuie să decurgă din neîndeplinirea de către statele membre a obligației de notificare și, mai exact, dacă Directiva 83/189 trebuie interpretată în sensul că neîndeplinirea obligației de notificare, ce constituie un viciu de procedură în adoptarea normelor tehnice în cauză, antrenează inaplicabilitatea acestor norme tehnice, astfel încât acestea nu pot fi opuse particularilor.

46. Guvernele german, olandez și al Regatului Unit consideră, în această privință, că Directiva 83/189 acoperă exclusiv relațiile dintre statele membre și Comisie, că se limitează la instituirea unor obligații de procedură pe care statele membre trebuie să le respecte la adoptarea normelor tehnice, competența lor în adoptarea normelor în cauză rămânând cu toate acestea neafectată, și, în cele din urmă, că aceasta nu conține nicio dispoziție expresă privind eventualele efecte legate de nerespectarea obligațiilor de procedură menționate.
47. Trebuie, mai întâi, subliniat faptul că, în acest context, niciun element nu împiedică ca nerespectarea dispozițiilor Directivei 83/189 să determine inaplicabilitatea normelor tehnice în cauză.
48. O asemenea consecință a neîndeplinirii obligațiilor care decurg din Directiva 83/189 nu depinde de o dispoziție expresă în acest sens. După cum s-a arătat deja, este cert că obiectivul directivei este acela de a proteja libera circulație a mărfurilor prin intermediul unui control preventiv și că obligația de notificare constituie un mijloc esențial de realizare a acestui control comunitar. Eficiența acestui control va fi mai mare în măsura în care directiva este interpretată în sensul că neîndeplinirea obligației de notificare constituie un viciu de procedură substanțial care determină inaplicabilitatea normelor tehnice în cauză particularilor.
49. Trebuie subliniat că această interpretare a directivei este în conformitate cu hotărârea din 13 iulie 1989, Enichem Base e.a. (380/87, Cul. p. 2491, considerentele 19-24). În această hotărâre, în care Curtea s-a pronunțat asupra obligației statelor membre de a comunica Comisiei proiectele reglementărilor naționale care intră în domeniul de aplicare a unui articol din Directiva 75/442/CEE a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile (JO L 194, p. 39), Curtea a constatat că nici redactarea, nici scopul dispoziției examinate nu justificau în niciun mod opinia conform căreia nerespectarea de către statele membre a obligației de comunicare care le incumbă antrenează în sine nelegalitatea reglementărilor adoptate în acest mod. În această privință, Curtea a arătat în mod expres că dispoziția în cauză se limita la impunerea unei obligații de comunicare prealabilă care nu condiționa intrarea în vigoare a reglementărilor proiectate în funcție de acordul sau de lipsa opoziției din partea Comisiei și prin care nu se institua o procedură de control comunitar pentru proiectele în cauză. Curtea a concluzionat că dispoziția examinată privea relațiile dintre statele membre și Comisie, dar că, în schimb, ea nu dădea naștere niciunui drept al particularilor susceptibil de a fi încălcat în cazul neîndeplinirii de către un stat membru a obligației de a comunica în prealabil Comisiei proiectele sale de reglementări.
50. În prezenta cauză, în schimb, scopul directivei nu este doar acela de a informa Comisia, ci, după cum s-a constatat deja la considerentul 41 din prezenta hotărâre, este unul mai general, adică acela de a elimina sau de a limita barierele în calea comerțului, de a informa statele membre asupra normelor tehnice prevăzute de către un stat, de a acorda Comisiei și celorlalte state membre timpul necesar pentru a reacționa și a propune modificări care să permită diminuarea restricțiilor la libera circulație a mărfurilor decurgând din măsura prevăzută și de a-i asigura Comisiei timpul necesar pentru a propune o directivă de armonizare. De altfel, formularea articolelor 8 și 9 din Directiva 83/189 este clară, întrucât acestea prevăd o procedură de control comunitar pentru proiectele de reglementări naționale și condiționarea datei de intrare în vigoare a acestora de acordul sau de lipsa opoziției a Comisiei.
51. Trebuie stabilit dacă, astfel cum s-a observat în special de guvernul Regatului Unit, există motive specifice decurgând din Directiva 83/189 în virtutea cărora aceasta să nu poată fi interpretată în sensul că normele tehnice adoptate cu încălcarea dispozițiilor directivei nu pot fi aplicate terților.

52. În această privință s-a arătat, în mod special, că inopozabilitatea acestor norme terților ar crea un vid legislativ în ordinea juridică națională în cauză și ar putea, deci, genera inconveniente grave, în special deoarece această inopozabilitate privește reglementări din domeniul securității.
53. Acest argument nu poate fi acceptat. Într-adevăr, un stat membru poate recurge la procedura de urgență menționată la articolul 9 alineatul (3) din Directiva 83/189 dacă, din motivele definite în această dispoziție, consideră necesară elaborarea în termen foarte scurt a unor norme tehnice, adoptarea și intrarea în vigoare imediat a acestora, fără ca o consultare să fie posibilă.
54. Având în vedere considerațiile anterioare, trebuie să conchidem că Directiva 83/189 trebuie interpretată în sensul că neîndeplinirea obligației de notificare determină inaplicabilitatea normelor tehnice în cauză, acestea nemaiputând fi astfel opuse particularilor.
55. Prin urmare, răspunsurile la a cincea și la șasea întrebare sunt că articolele 8 și 9 din Directiva 83/189 trebuie interpretate în sensul că particularii pot să le invoce înaintea instanțelor naționale, care au obligația de a refuza aplicarea unei norme tehnice naționale care nu a fost notificată conform directivei.

Cu privire la primele două întrebări

56. Prin primele două întrebări, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă articolul 30 din tratat se opune dispozițiilor naționale, astfel cum sunt articolele 4 și 12 din Legea societăților de securitate și Decretul din 14 mai 1991.
57. Având în vedere răspunsurile la a treia, a patra, a cincea și a șasea întrebare preliminară, nu este necesar să se răspundă la primele două întrebări preliminare în măsura în care acestea privesc articolul 12 din Legea societăților de securitate și Decretul din 14 mai 1991, acestea nefiind opozabile particularilor. Prin urmare, trebuie să se răspundă numai la acea parte a primei întrebări preliminare prin care se întreabă dacă o dispoziție cum este articolul 4 din Legea societăților de securitate, conform căreia nimeni nu poate administra o societate de securitate fără autorizarea ministrului de interne, este compatibilă cu articolul 30 din tratat.
58. În această privință, trebuie observat că, întrucât o asemenea dispoziție impune o condiție pentru constituirea unei societăți și desfășurarea activităților acesteia de societate de securitate, ea nu se situează în mod direct în domeniul de aplicare a articolului 30 din tratat care vizează libera circulație a mărfurilor între statele membre. Pe de altă parte, trebuie să se constate că la dosar nu se află nicio indicație conform căreia o asemenea dispoziție ar avea efecte restrictive asupra liberei circulații a mărfurilor sau ar fi, în orice alt mod, contrară dreptului comunitar.
59. Prin urmare, răspunsul la prima întrebare preliminară este că articolul 30 din tratat nu se opune unei dispoziții naționale de tipul articolului 4 din Legea societăților de securitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

60. Cheltuielile efectuate de către guvernul belgian, german, olandez și de cel al Regatului Unit, precum și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu

pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate, prin hotărârea din 20 iunie 1994, de către Tribunal de commerce din Liège, hotărăște:

- 1) **O normă cum este articolul 4 din Legea belgiană din 10 aprilie 1990 privind societățile de pază, societățile de securitate și serviciile interne de pază nu constituie o normă tehnică în sensul Directivei 83/189 a Consiliului din 28 martie 1983 de instituire a unei proceduri de informare în domeniul normelor și reglementărilor tehnice astfel cum a fost modificată prin Directiva 88/182/CEE a Consiliului din 22 martie 1988, în timp ce dispozițiile de tipul celor conținute în Decretul regal belgian din 14 mai 1991 de stabilire a procedurii de autorizare a sistemelor și centralelor de alarmă menționate în Legea din 10 aprilie 1990 constituie norme tehnice, iar calificarea unei norme cum este articolul 12 din Legea din 10 aprilie 1990 menționată anterior depinde de efectele juridice ale acesteia conform dreptului național.**
- 2) **Articolele 8 și 9 din Directiva 83/189, astfel cum a fost modificată prin Directiva 88/182, trebuie interpretate în sensul că particularii pot să le invoce înaintea instanțelor naționale, care obligația de a refuza aplicarea unei norme tehnice naționale care nu a fost notificată conform directivei.**
- 3) **Articolul 30 din tratat nu se opune unei dispoziții naționale de tipul articolul 4 din Legea din 10 aprilie 1990.**

Rodríguez Iglesias

Kakouris

Edward

Puissochet

Mancini

Moitinho de Almeida

Kapteyn

Gulmann

Murray

Ragnemalm

Sevón

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 30 aprilie 1996.

Grefier

Președinte

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias